

Kaupunki kauhun vallassa

Koko Kuopiota kauhistuttaneista nailonsukkamurhista 40 vuotta

Railli Räisänen

40 vuotta sitten koko Kuopio oli kauhun vallassa nailonsukkamurhaajan takia. Ensimmäinen uhri löydettiin kerrostaloasunnosta Puistokatu neljässä 8.12.1964. Toinen murha tehtiin 3.1.1965 Hapelähteenkatu seitsemässä. Savo-lehden vanhat artikkelit kertovat "mielipuolisen murhaajan seksuaalirikoksista". Molemmat naisuhrit oli kuristettu, ja heidän kaulaansa oli sidottu nailonsukka.

Moni kuopiolainen muistaa tummat tunnelmat vielä selvästi. Kaikki eivät halua vielääkään kertoa muistoistaan nimellään, sillä murhenäytelmän jäljet tuntuvat yhä. Kaupoista loppuivat ovisilmät ja varmuuslukot. Naisia ei päästetty kävelemään iltaisin yksin pimeille kaduille.

Kuopiolaispariskuntaa Juhani ja Ritva Immosta ensimmäinen murha kosketti läheltä. Sekä murhan uhri, 26-vuotias Terttu Mikkonen, että teosta epäilty 24-vuotias Viljo Patronen olivat Juhani Immosen työtovereita Keskolla. Tertun paras ystävä Sylvi Kolehmainen oli myös töissä Keskolla ja asui Immosilla alivuokralaisena.

Terttu Mikkonen oli konsulenttina samassa yksikössä kuin Immonen. Mikosta alettiin kaivata Keskolla, kun hän ei palannutkaan työpaikalle itsenäisyyspäivän jälkeen.

– Lähdimme toisen miehen kanssa Keskon autolla etsimään Terttua tämän asunnolta. Soitimme ovikelloa, mutta kukaan ei tullut avaamaan. Kun katsoin ovi-
luukusta, näin, että sängyllä makaa liikkumaton hahmo. Miehät aavistivat, että jostain oli vinossa. He hakivat asunnolle talonmiehen, joka avasi oven.

Yksiossa odotti karmaiseva näky. Ilma oli tunkkaista ja huoneessa oli hämärää, koska verhot oli vedetty ikkunan eteen.

Mikkonen makasi sängyllä ja hänet oli kääritty päiväpeittoon.

– Ruumis oli kuin muumio. Murhaaja oli kietonut peiton niin tiukasti hänen päälleen.

Paikalle lähettiin heti hakemaan poliisia ja kaupunginlääkäriä. Poliisi kyseli Mikkosen työtovereilta lisätietoja, ja nämä palasivat takaisin töihin surullisten uutistensa kanssa.

Kuopiolaismies muistaa, kuinka poliisimestari S.I. Majanen pidätytti torilta kaikki parrakkaat miehet. Vaikka miehet olivat Majasen mielestä epäilyttävän näköisiä, murhaajaa ei heidän joukostaan löytynyt.

– Joukossa taidettiin pidättää kirjailija Pekka Kejonenkin.

Poliisi alkoi epäillä teosta

Keskon varastomiestä Viljo Patronsta. Tertun ystävä Sylvi kertoi, että Patronen olisi murhailtana ollut tulossa kylään Mikkosen luo. Muutaman viikon jälkeen Patronen paljastui syyttömäksi.

– Tertun murha masensi Sylvin. Hän oli niin herkkä, että oleili pitkään sen jälkeen säikkynä kotona, Ritva Immonen muistelee.

– Patronen elämä häiriintyi epäilyistä pahasti. Hän lähti Kuopiosta ja muutti kai myöhemmin Ruotsiin, mutta ei oikein päässyt enää kunnon kiinni elämään.

Myös Savo-lehti julkisti Patronen nimen ja kuvat etusivullaan 15.12.1964. Jutussa kerrottiin tarkasti Patronen liikkeistä murhailtana. Poliisi pysyi jutussa yleisöltä lisätietoja Patroresta.

Patronen oli jo vapautettu, kun sunnuntai-iltana 3.1. kaupungilla levisi tieto toisesta murhasta. Vähän ennen iltaseitsemää naapurin rouva löysi 16-vuotiaan Railli Laitisen murhattuna Laitisten kotona Hapelähteenkatu seitsemästä. Tytön vaatteet oli revitty, ja hänen kaulaansa oli solmittu nailonsukka.

Tuolloin 18-vuotias kuopiolainen mies tunsu uhrin. Railli Laitinen pyöri muiden kuopiolaisnuorten tavoin Meijerin baarissa Suokadun ja Puijonkadun kulmalla.

– Silloin olimme kauhuissamme, koska niin monet tunsivat Railin. Pojat pyrkivät suojelemaan tyttöjä ja

saatoimme tytöt aina kotiin kaupungilta. Lapsille ja nuorille tuli kotiintuloajat.

Tuolloin nuoren äidin näkökulmasta murhia seurannut kuopiolaisnainen muistaa kauhunsekaiset tunteet. Nuoria naisia varoitettiin kävelemästä yksin pimeällä. Tuohon aikaan kaupunkilaisilla oli tapana käydä iltakävelyillä.

– Kadut olivat paljon pi-

meämpiä kuin nyt, kun mainosvaloja ei juuri ollut. Vähään aikaan emme uskalta-

Nailonsukkamurhaaja iski ensin Puistokatu nelosen kerrostalossa. Hapelähteenkatu seitsemässä tapahtuneen veriteon jälkeen poliisi sai murhaajan kiinni.

Toisaalta nuoret miehet pelottelivatkin tyttöjä. Jaakko Seesranta muistaa, että poikaset saattoivat lähteä kävelemään rännikatuja pikkukissa, jonka rintataskusta roikkui nailonsukka.

Murhaajaksi paljastui parturiliikkeen harjoittelija, 17-vuotias Ilkka Kivioja. Kivioja oli Laitisten perhetuttu.

Kuopion raastuvanoikeus tuomitsi Kiviojan kahdesta murhasta ja muista rikoksista 15 vuodeksi kuritushuoneeseen. Tekijä oli oikeuden mielestä täyttä ymmärrystä vailla. Myöhemmin teot muuttuivat hovioikeudessa tapoiksi. Kivioja kärsi tuo-

miostaan puolet. Tietävästi hän muutti nimensä ja asuu nykyään Etelä-Suomessa.

– Se oli iso tapaus, yksi niitä suurimpia Kuopiossa, muistelee Meijerin baarin porukassa Laitisen murhan aikaan pyörinyt Kari Vähälä.

– Kaupungilla liikkui jos minkälaista huhua. Pidätyksiä ja tarkastuksia taisi olla enemmän kuin julkisuudessa oli tiedossa.

Vähälä purki nailonsukkamurhia auki myöhemmin poliisin ammatissa. Kuopion murhia käytettiin poliisiopistoissa pitkään opetusjuttuina. ■

Savo-lehti uutisoi nailonsukkamurhien vaiheista pitkin joulun ja tammikuuta etusivullaan.